

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 8 korona.
 Félévre 4 korona.
 Negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ
 Dr. GAAL ENDRE.

SZERKESZTŐSÉG:
 Dr. Gaal Endre lakása, Csikszereda (Mikó-utca)
 KIADÓHIVATAL:
 VÁKÁR L. Könyvtovább. (Gyűlés Gyula) Apafi-Mihály-u. 13.
 Hirdetési díjak előre fizetendők.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

A falu orvos nélkül.

Nincs siralmasabb látvány, mint mikor a faluból városba vezető hepe-hupás uton találkoznak egy-egy döcögő szekérral, amelyről dunyhák közül egy-egy sápadt, fájdalomtól eltorzított arc mered felénk. Ez a falusi beteg, akit visznek be a városba, mert a magyar falvak túlnyomó nagy részében nincs sem orvos, sem patika. A falu számtalan baja között bizony nem utolsó közzé tartozik a mostoha közegészségügy is.

Igaz ugyan, hogy a faluról úgy szoktunk beszélni, mint az egészség forrásáról. Van is benne valami. A falusi embernek foglalkozása s életmódja határozottan egészségesebb, mint a városi emberé. De csak általánosságban van ez így, a részletek bizony nagyon sok elszomorító dolgot mutatnak fel. A városi embernek lépten-nyomon prédikálnak a hygieniáról, de azzal, hogy a falusi ember hygienikusan éljen, édes keveset törődnek. Tekintsünk csak be egy falusi ember udvarára. A kut közvetlen ott van a trágyagödör mellett, úgy, hogy a falvak népének jó nagy része csak akkor iszik egészséges italt, ha az erdőn vagy messze kin a mezőn van. Pedig milyen könnyű dolog volna rákényszeríteni a községeket arra, hogy az egészségügy követelményeinek megfelelő helyen és módon építsék meg a kutakat, azt fedjék be, hogy a bele hulló szemét meg ne fertőzze. Ez tisztán a nevelés kérdése. Épp így nevelni kellene a falvak népet arra is, hogy a házaira ablak helyett ne apró lyukakat furasson, hanem építessen becsületes ablakokat. Ismétljük, ez tisztán csak a nevelés kérdése, de vajjon ki neveleje erre a falu népet? A papnak és tanítónak ezer más gondja van, a hygieniára az orvosnak kellene nevelnie a községek lakóit, de hát nálunk vannak olyan vidékek, ahol több községben orvost találni nem lehet.

Csak a közelmúltban olvastuk, hogy a felsziki járásban egy egész kör van orvos nélkül. A körvosi állások egyrésze országzserte betöltetlen, mert az orvosok a megélhetési viszonyok mostohaasága miatt kénytelenek bemenekülni városba, ahol mégis csak akad egy kis honorárium, akad beteg, aki megfizeti az orvosnak a vele való bajtódásnak tisztességes ellenértékét.

A községi és körorvosnak legtöbb helyen nagyobb a fizetése, mint egy valamirevaló paradés kocsisnak. Ráadásul ezért a csekély fizetésért kórházban szegény betegeit ingyen tartozik gyógykezelné. Csoda-e tehát, ha ilyen körülmények között akárhány vármegyére akadunk az országban, amelyekben 8-10 községnek nincs orvosa? Ez az oka aztán annak, hogy ha a ragályos betegség út ki a falvakban, jobban megfizedeli az embereket, mint akár-melyik egészségtelen városban.

Arról meg ne is beszéljünk, hogy hány faluban van kórház. Még azokban a községekben is, amelyek egy, vagy két orvossal eldicselkedhetnek, a kórház fogalma ismeretlen. Vannak viszont olyan községek, ahol van kórház, de viszont meg az Isten mindenkit attól, hogy valaha ebbe a kórházba kerüljön.

Korántsem irigyeljük a városi kórházakra fordított milliókat, mert tudjuk nagyon jól, hogy a milliók dacára mégis kevés kórházunk

van még városokban is. A falvakban pedig — mondjuk ki — teljesen ismeretlen fogalom. Szabad-e ezt sokáig tűrni? Szabad-e megengednünk, hogy a falusi közegészségügy ezental is olyannyira elhanyagolt maradjon? Vajjon nem nemzeti kötelessége a falvak olyannyira értékes emberanyagát jövőre fokozottabb mértékben megóvni a pusztulástól?

Hogy mi módon lehet gyökeresen orvosolni a falvak elhanyagolt közegészségügyét, azon törjék a fejüket azok, akik erre illetékesek. Nekünk mindössze az a kötelességünk, hogy rávilágítsunk a mostani tuhon-tu mostoha helyzetre. Jöhet olyan idő még, amikor a falvak népe a mostaninál is becsesebb lesz, ki kell tehát ragadnunk a falvakat az elmaradottságból s megadni nekik is mindazt, ami a városi népnek a humanizmus jelszava alatt jutott.

Legutóbb e lap hasábjain a csikszeredai megyei közkórház sebész főorvosa memorandumot adott ki, amelyben részletesen foglalkozott feladataival, terveivel. Azok, akik ezt elolvasták nagyon jól tudják, hogy a memorandum hatalmas lépéssel vitte a kórház ügyét a haladás útján előre, mert a pennának s a nyomtatott betűnek hatalmas mozgató ereje van. Aunyi képzett és tapasztalt orvos van Csikvármegyében. Néha, ha az esteli órákban az elfoglaltság megengedi, miért nem vesztollat a kezébe a körorvos, hogy az élet tapasztalataiból merített figyelemzeteit papírra tegye? Hisz a közérdekről van szó s a közérdeket minden igyekezettel szolgálni kötelesség.

A parlamenti örség.

A hét híre, hogy a kormány a képviselőház legközelebbi ülésén törvényjavaslatot fog beterjeszteni a parlamenti örség szervezéséről. A nagyjelentőségű tervet Lukács László miniszterelnök közölte a nemzeti munkapárttal a nap eseményeiről való beszélgetés során.

A kormánynak ez a javaslata alkalmas arra, hogy véget vessen annak az állapotnak, amelyen eddig volt a parlament, hogy az elnök intézkedéseinek, sőt a Haz határozatának is bárki ellenszegülhetett, s külső erő bevonására volt szükség, hogy a reuitensek eltávolíttassanak. Régebben, kivált a nyegvennyolcas időkben elképzelhetetlen volt az ilyesmi. Mégis az 1848. évi IV. törvényeikk külön intézkedett a „tanácskozásban szükséges rend és csend” fenntartására, még pedig a tizenegyedik szakaszban eképpen:

14. §. A rend és csend fenntartása terembiztosok által, szükség esetében a nemzeti örség alkalmazásával esz közötetik.

Mivel hogy nemzetörség ma már nincsen, ellenben a törvényben előrelátott „szükség esete” elkövetkezett, a kormány törvényjavaslata tulajdonkép-

pen végleges végrehajtása az 1884. IV. törvényeikk idevágó rendelkezésének. A miniszterelnök nyilatkozatáról szóló tudósításunk itt következik:

Az országgyűlési nemzeti munkapárt klubjának nagytermében szokatlanul élénk élet uralkodott, mert híre terjedt, hogy a miniszterelnök fontos nyilatkozatokat fog a párt tagjaival közölni. Hogy a nyilatkozatok mire vonatkoznak, arról a legkalandosabb hírek keringtek s mikor este három-negyed hét óraker a párttagok hangos éljenzése hirdette a miniszterelnök megjelenését, csakhamar körül-fogták es eléje tartották egy esti lapnak rendkívüli kiadását, amely a többi között arról szólt, hogy a miniszterelnök a háborúval kapcsolatos szenácé ös nyilatkozatokat fog a munkapártban tenni.

— No, a háborúról nem lesz éppen szó, jegyezte meg szelid mosolylyal a miniszterelnök, hanem igenis, a képviselőház legközelebbi ülésén a kormány törvényjavaslatot terjeszt elő a parlamenti örség szervezéséről.

— Nos, akkor Andrásy kívánsága hamar teljesítve lesz, jegyezték meg többen.

— Hiszen mindenben teljesíteni akarjuk az ellenzék objektív kívánságait. A házszabályok reviziójának mintegy kiegészítése lesz a parlamenti örség szervezése, amely melőzhetővé fogja tenni a rendörség igénybevételét s amelyet szervező törvény megfogja határozni, hogy melyek az elnök jogai és kötelességei a rend és csend fenntartása körül. Hiszen Andrásy kijelentette, hogy ha törvény rendelkeznek ezekről a dolgokról, hogy az elnök ezt vagy azt teheti, akkor az más volna, közbe akartam kiőtani, hogy: „Hozom holnap!” De mivel félreértésekre adhatott volna alkalmat, hát most jelentem be, hogy hozom. Így hát ez a kívánság is teljesítve lesz s akkor nem mondhatták, hogy nincs törvényes alapja az elnöki hatáskörnek.

A miniszterelnök azután az öt körülvevő párttagoknak, Zsilinszky Mihálynak, Sándor Jánosnak, Miskolczy Imrénnek, Farkas Pálnak, Vadász Lipótnak és másoknak kezdezősködésére kijelentette még a következőket:

— A parlamenti örség rendes stá-tusa örnagyból, főhadnagyból, hadnagyból és ötven legényből áll, akik

egyenruhát fognak viselni és minden tekintetben katonailag lesznek szervezve annyira, hogy katonai hatóság alatt is fognak állani. A parlamenti őrséget a Ház elnöke nevezi ki, még pedig meghatározott időre, körülbelül két évre, mert a státus változtatása van tervbe véve már abból a szempontból is, különösen azért, hogy a katonailag szervezett kiszolgált katonákból, csendőrből, stb. kikérülő legénység a hivatásával járó gyakorlattól hosszabb időre el ne vonassék. A parlamenti őrség tagja külön esküt fognak tenni. A parlamenti őrséget szervező törvény fel fogja hatalmazni az elnököt, hogy rendkívüli esetekben bárminő karhatalmat tehat rendőrséget, csendőrséget és katonaságot is vehessen igénybe. A parlamenti őrség szervezésének költsége mintegy százötvenezer koronával van előirányozva. A kormány a törvényjavaslatnak a közigazgatási és a véderő-bizottsághoz való utasítással fogja kérni és már a költségvetéssel kapcsolatban a Ház plénumában is tárgyalatni szándékozik.

Törvényhatósági közgyűlés.

Folyó év október hó 30-án tartotta meg Csikvármegye törvényhatósága ősi rendes közgyűlését a bizottsági tagok igen nagy érdeklődése mellett. Maga a tárgysorozat nem jelzett fontos ügyeket, mégis akadt közöttük ugyánltszik több, a melyek a bizottsági tagokat érdekelték.

Helyszüke miatt csak általánosságban és röviden referálunk annak lefolyásáról.

Közgyűlésen Gyalóky Sándor főispán elnökült, akit a közgyűlésre küldöttség hívott meg.

Kihirdették szokásosan a szentesítést nyert törvények, a mely után a számonkérészek jelentését a tisztviselők működéséről a bizottság tudomásul vette.

A tárgysorozat legfontosabb pontja volt az 1912. évi 57. t. cikknek, a mely a vármegyei alkalmatlanságok illetmény rendezéséről szól. — végrehajtása. Tudvaló dolog az, hogy évek óta készült ez a törvény, s valóságos már évekkel azelőtt készen is volt. A vármegyei tisztviselők azonban csalódtak ennek a törvénynek a megalkotásánál, mert sokkal kevesebbet kaptak, mint a mennyit joggal remélhettek. A míg egy-egy játéka, hadgyakorlatra egy pár hét alatt 40—60 millió

koronát haszontalanul a hadvezetőség elkölt, addig az egész statusrendezés pontosan 1. millió koronájába került az államnak. Pedig a közigazgatás javítása az ország legemesebb érdeke, mert a közigazgatás az, a mely az állam célját megvalósítja. Az új törvénybe mégis történt teremtő alkotás is. Mindjárt az első szakaszok intézkednek arról, hogy az eddigi I. X-jevői állás megszűntetettik, illetve a másodfőjezői állás szervezettek át. Ezzel a rendelkezéssel a törvény a központi tisztviselői kart egy főtisztviselővel szaporította, mert kiemelte az állást az eddigi aljegezői állások közül, s bár a tervezet az alispán helyettesítéssel is felruházta volt, ha ezt a törvényhozási ki is nem monddta, de mindenesetre alkalmas adott a törvényhozásnak arra, hogy a harmadik helyettes megválasztásánál figyelmét erre az állásra fordítsa. A másodfőjező, főszolgabírók, árvászeki elnökök és megyei főorvosnak megnyitott az új törvénnyel a VII. fizetési osztály, amely egyen állások betöltői 10 évi szolgálattal bemennek a VII. fizetési osztályba, s a szolgálat rendjén előmehetnek annak I. fokozatába. — Ezzel a rendelkezéssel ezen állások betöltői egy bizonyos tekintetben függetlenítették a vármegyei törvényhatóságával szemben, mert nevezettek legyenek bár szimpatikusok avagy nem a közgyűlés előtt, *szolgálati idővel előhaladásukat amenny is eléri, ha kötelességeiket teljesítik, ebben meg nem akadályozhatók.*

A vármegye alispánja a ki VI. fizetési osztályban van és volt, az V-be soha elő nem mehet, mert hisz azzal méltóságos cím járna, s ez pedig a főispáni állással a mely szintén az V-ben szervezett, bizonyos collizióba jönne, de kárpótlást bizonyos nagy vármegyék alispánjai azonnal 4000 korona szolgálati pótlékot kapnak, kisebb vármegyék alispánjai a szolgálat szerint 2 és 4000 korona szolgálati pótlékot érnek el.

A központban a sok rúnd, mint harmad — negyed — ötöd stb. aljegezői állások megszűntek, helyettük mint a szolgabírónál van lett *elsőosztályú aljegező*, (egyrangú az elsőosztályú szolgabíróval) és *másod osztályú aljegező* (egyrangú a másodosztályú szolgabíróval). A ki jelenleg a IX. fizetési osztályba volt annak címe lett elsőosztályú aljegező, aki a X-ben volt, annak a címe lett másodosztályú aljegező, akárhány aljegezői állás volt is azelőtt. Így pl. vármegyénkben is ezen új törvénnyel két elsőosztályú aljegezői állás lett, ezek között rangban idősebb, a ki abban a fizetési osztályban régebb szolgált. A főjegezők, árvászeki elnökök, tisztí ügyeszek, szolgabírók, aljegezők, a kik *magasabb fizetési osztályba* elő nem léphetnek, szolgálati pótlékban részesülnek, javadalmuk ezuttal emelkedett. — A törvény szelleme ezek szerint azt igyekszik megvalósítani, hogy az a tisztviselő, aki *kötelességét pontosan teljesíti, felelősségét büntetve nem lett még akkor is előhaladhatson, ha a vármegye hangulata ellene van.* Ez a törvény tehát a munkás tisztviselő érdekeit védi. —

A közgyűlés tárgysorozatának további egy pár pontját írni állások, hajdú állások szervezése, s az egyik iprodatszi állásnak iprodagazgatói állással leendő szervezése tette ki.

A tisztviselői nyugdíjalap fedezésére a közgyűlés 7 százalékos törvényhatósági pótdótt szavazott meg névszerinti szavazással 63. szóval 3. szót ellen.

A magánjavak ügyeinél a költségvetés és segélyosztások tárgyában előterjesztett igazgatótanács javaslatokat elfogadta a közgyűlés.

Községi ügyek tömkelegében is volt egy pár érdelemes vita, de kivételével a dítrói előjáróság fizetésének felmérése kérdésével, az előadói javaslatok fogadtattak el. A dítrói előjáróság fizetés felmérést megerősítette a törvényhatóság egyhangú határozattal, mert méltányolta egy ilyen nagy községben azt, hogy érdelemes előjáróságot csak kellő dotáció mellett lehet tartani.

A közgyűlés déli 1 órakor ért végett. Közgyűlés után Gyalóky Sándor főispán a Vigadó nagy termében az egész törvényhatóság tagjainak ebédet adott, amely mindégemlekedett hangulatban a késő estéli órákban ért véget.

Az első köszöntőt Gyalóky Sándor főispán mondotta a királyra, a másodikat Fejér Sándor alispán Gyalóky Sándor főispánra. Köszöntőjében különösen kiemelte főispánunknak a vármegye érdekében kifejtett munkásságát. Beszédét a megjelentek zajosn élnézték! Utána Balog István községi jegező a vármegyei jegezői egyesület nevében igen szép köszöntőben köszöntötte a főispánt, s valóságos elhalmozta a ragaszkodás és hála kifejezésével azokért a jókért, a melyeket Gyalóky Sándor főispán a vármegye jegezőiért tett.

T. Nagy Imre emelt poharat közben melyben Fejér Sándor alispánt köszöntötte fel, mint a vármegye fejlődése érdekében segítő munkását a haladásnak.

A köszöntők fénye volt Gyalóky Sándor főispán köszöntője, a melyben vendégit, a törvényhatóság tagjait köszöntötte fel. Beszédében kitért a politikai helyzetre, s valóságosan kegyetlen filip-pók tartott a hazánélküli, földnélküli socialisták törekvései fölött, a melyekkel azt a magyar közép- osztály akarjuk kiirtani és elpusztítani, a mely ezer esztendőn keresztül vitézséggel, szellemi erejével, vagyonával védelmezte a hazát. Gyalóky Sándor főispán beszédét óriási tetszést keltett, az ő sovány, magyar gondolkodásának legbiztosabb záloga és bizonyítéka volt az.

Az ebéd a késő estéli órákban ért végett.

Memorandum.

— Irta és a gyergyói községek előjáróságának f. évi október hó 22-én tartott értekezletén felolvasta Balogh István községi jegező. —

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

Csikvármegye gyergyószentmiklósi járásának ahírott községi előjáróságai a gyergyói

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

Visszajött a cigányunk.

Hiába, a társadalmi életnek az előhaladottságához tartozik az is, hogy jó cigánya legyen. — Mert ha nincs jó cigány, akkor nem jök a bálók, nincs egy jó bankett, nincs muzsikális szórakozás. Pedig ki merné tagadni, hogy néha ez is ne kelene? Hisz a jó nótás cigány összenőtt a magyar természettel. Volt is mindig kiváló jó cigány Csikszederának, ha idegen ember jött ide, s hallgatta a nótáit, mi büszkélkedtünk vele. De jó élet is volt Csikvármegyében mindég. Egy kis muzsikaszóért szívesen fizetett a székely és örmény egyaránt. Volt miből. Mostanában azonban rossz világ kezdett járni. Nincs pénz, s így a jó cigány, a kiváló cigány, aki az urakkal igen sokszor pezsgőt ivott, othon éhezett, a kegyetlen végrehajtó zaklatta az addétt, a végül a mikor annyit sem keresett a miből megéljen, itt hagyta hát a rongyát, vigye el a végrehajtó, lelkeben fájdalommal bár, elment a városból. S aztán a mégis eszünkbe jutott, hogy bánatunkban vagy örömtünkben egyet nótázzunk, nem volt cigány, ha bálozni kellett, rosszul ment a máskor sinán lejtő boszton, s unott lett a régi magyar csárdás.

Ugy éreztük magunkat, mintha a szívünk nem volna a régi.

Legutóbb a mikor Gyalóky főispán ur ebédet adott Mikó kegyelmes ur dorgált meg, hogy el-

satnyult a fiatalság. Nincs jó cigány. Elongdtuk a jó cigányt. Igaza van a kegyelmes urnak. Elsatnyult a mai fiatalság *bugyélárisa*, a bankok sem igen adnak már ifjúsági kölcsönöket, a nagy pénzek pedig öreg urak zsebeibe vándoroltak, nagy tömegben szórakozni. Hiába a bankó pénz is halad. Szereti a társaságot, szőlőben unja magát. S ezek az urak nem igen muzsikáltatják magukat. A fiatalságunk pedig elsatnyult a *bugyélárisa*. — Így hát csakugyan a Ráduly Béni Árpád tizenétagu bandájának többé jó életre kilátása nem volt, elköltözött Brassóba. Muzsikálni a szászoknak s az oláhoknak. Tudtam én, a mikor ezt meghallottam, hogy a Ráduly Árpád tányérja Csikban nem szokott a tiziflórészhez, tudtam, hogy az új hazában nem lesz boldogulás.

Visszajött, vissza kellett jönnie, mert mi cigány nélkül maradtunk, eseléd nélkül, s a jó eseléd nem hagyja el a gazdját. Ha elhagyta is visszamegy hozzá. Egy his tapasztalattal, egy kis több tisztességűdással meginstálja a régi gazdját, s marad minden a mint volt.

Csak hogy mi lesz ezután, a jó Isten tudja. A Hutter kávéház állandó látogatói minden este nem tudnak bankó pénzt tenni a tányérba, sőt a mindennapi két-háromszori korona is nagy sum mára rug ki. Hát egyesítsük a kiesiny és nagy öröket. Néha-néha, ha az alkalom úgy kínálkozik diskrétan onnan is csusszon vajegy bankó a tányérba, a honnan inkább telik.

Dr. Gaal Endre.

Nagy hangverseny.

Folyó hó 10-én a „Vigadó” nagytermében Erkel Sarolta és Tonházy Ferenc a marosvásárhelyi zeneiskola hírneves tanárai, erdélyi hangverseny körütjokban Csikszederre is fel fogják keresni, mely hangversenyre felhívjuk a zenekedvelő közönség figyelmét.

Ezen hangverseny körüt a marosvásárhelyi zeneiskola tanárai részéről talán egy bemutatkozás akar lenni az erdélyi városokban, melynek célja megismerkedni az erdélyi városok zenetársadalmával és azzal kapcsolatot létesíteni.

Hisszük, hogy városunk közönsége ép oly szívesen és lelkesedéssel fogja fogadni, mint a hogy más városokban is volt részük.

Együttal a művészekről szóló ismertetést az alábbiakban adjuk közre és szemelvényeket a budapesti lapok kritikáiról.

H. Erkel Sarolta a nagy zeneszerző Erkel Ferenczen unokája, Gyulának budapesti m. kir. operaház elhunyt igazgatójának leánya. Hiven az Erkel dinasztia kiváló zenei talentumához a zongora művészetben csillogtatja kiváló tehetségét. Jelenleg a marosvásárhelyi városi zeneiskola tanára, hová nagy áldozatok árán nyerte meg a város vezetősége Budapestről a zongora egyik tanszékére.

„Magyarország” Erkel Sarolta, Erkel Ferenczen nagy tehetségű unokája nagy technikai készségével és erőteljes önálló felfogásával

községek és gazdaközönség nevében és érdekében folyamodunk a tekintetes közigazgatási bizottsághoz s alázattal kérjük, hogy jelen kérszünknek a Nagyméltóság m. kir. Pénzügyminiszter és Kereskedelemügyi Miniszter urakhoz való sürgős és soronkívüli felterjesztése mellett kieszközölni kegyeskedjék, hogy:

I. A pártalanul rossz időjárás következtében Gyergyó gazdaközönségét a f. év nyarán ért óriási károsodás alapján az állami adók és adók módjára behajtandó állami köztartozások kényszer útján való behajtását a m. kir. pénzügyminisztérium telfüggeszse és az 1913. év összegét, vagyis 1913. év október hó 1-ig elhalasszák s ezen tartozások után mindennemű késedelmi kamatot és behajtási illetéket elengedjen.

II. Ugyanazon indok alapján az 1912 évi földadó és az ezután eső általános jövedelmi pótdát egész összegében elengedessék és az adózó polgárok terhéről töröltessék.

III. Az általános rossz termés és rossz időjárás következtében a gabona neműekben beállott óriási szükség alapján a gazdaközönség részére Romániából behozott tengeri (törökbuza) szállítmányokra megállapított agrár vámtetelek elengedessenek és ezen szállítmányok a legmesszebbben vasúti fuvardíj kedvezményben részesítenessenek.

Tekintetes Közigazgatási Bizottság! Nagyon is tisztában vagyunk azzal, hogy jelen kérdésekben foglaltak teljesítése az ország pénzügyi érdekeit érintik és tisztában vagyunk az ily kérések teljesítésének nehézségei és akadályai, de bármekkoraik legyenek is e nehézségek és akadályok, sokkal nagyobb azon szomorú körülmények kényszerítő ereje, melynek hatása alatt jelen kérszünket benyújtani kénytelenek vagyunk s éppen ezen szomorú körülmények nagysága alapján a Közigazgatási Bizottság jóindulatú intervencióját és támogatását, a pénzügyi és kereskedelemügyi kormányok méltányosságát a legnagyobb bizalommal várjuk és reméljük.

Az elemi csapások egész sorozata, az ezek által okozott károk eddig pártalanul álló nagysága, s ezek következtében az egész vármegye gazdaközönségét fenyegető inség és nyomor, az egész ország előtt ismeretes és ismeretes kell legyen a Közigazgatási Bizottság és az említett kormányok előtt is, annál is inkább, mivel a hírlap tudósításokon kívül a gazdasági

felügyelőségek is biztosan eleget tettek ez ügyben informáló és tájékoztató kötelezettségeiknek. Mindazonáltal engedje meg a tekintetes Közigazgatási Bizottság, hogy ezen közelebbi érdekek és a gazdaközönség létérdekeibe való kérésünket röviden az alábbiakban indokoljuk.

I. Az elemi csapások egész sora a nyár folyamán Istea különös csapásaként nehezedett a vármegyére, s a véget érni nem akaró, hónapokon át tartó esőzések az összes gazdasági terményeket a szó szoros értelmében teljesen tönkretették s a gazdaközönségnek mérhetetlenül nagyobb károkat okozott, mintha egy jégeres, szárazság vagy árvíz, vagy a három együttesen, a tavasz folyamán vagy a nyár elején az összes vetésterületeket teljesen és kivétel nélkül megsemmisítette volna. Bármennyire merésznek, sőt valószínűtlennek is látszik ezen állításunk, kénytelenek vagyunk azt, mint a valóságnak teljesen megfelelő, fundamentári és ismételn.

Ha bármiféle néven nevezhető elemi csapások a tavaszon, vagy a nyár elején az összes vetésterületeket megsemmisítik, a gazdaközönség újra felszántotta és bevetette volna azt, s a vetés és takarodás közé eső időben egyéb munkájának végzése mellett napszámba járás, erdei munkák vállalata és a rendelkezésre álló szőlőfelületen és módon pénzt keresett volna, marhaállománya pedig ez idő alatt nem jármaztatván és nem eszagtatván, értékében nagyot növekedett volna. Ezen esetben a mezőgazdaságra fordított munka és vetőmagok értékének megsemmülése, a jelenleg fennforgó kárt vastól már sem közelítette volna meg.

A tavaszon és nyár kezdetén a gazdaközönség reményelt szívvel nézett a gazdasági év eredménye elé, várta az időjárás jobbrafordultát s remélte véres veretékével bőven kiérdemelt jutalmát az édes anyaföldtől.

A természet azonban hihetetlen módon eltele esküdtött a remegve és hiába reménykedő gazdaközönség.

Hét-hét után szakadatlanul hullott az eső, az édes reményt, adó napugár bolbogabó vidékre költözött, s ha betenként egyszer-kétszer a sűrű felhőket áttörték a napsugarak, az is csak arra volt jó, hogy a gazdaközönséget még több, hiába való munkára és küzdelemre csábítsa, hogy annál nagyobb legyen a rákövetkező napokban a keserű csalódás.

A gazdaközönség tavaszról egész mostanig a szó szoros értelmében szakadatlanul leste az időt, őrizte birtokát s akkor, amidőn mindennemű összes terményei teljesen megsemmisültek, óriási kárát az egész nyári napszám és más keresetekből való elesése is növelte. A folyók, patakok megáradtak, a lapályos helyek korán víz alá kerültek és egész nyáron víz alatt álltak, a széna és sarju termést az ár a rétekről vagy elvitte, vagy oda iszapította, az erdei helyek fű termése rendül és boglyakban tragyává rothadt, s a vetések a sok eső következtében összekeltek, összerodhattak és teljesen megsemmisültek ott is, ahol külömben az árvizek pusztításainak nem voltak kitéve. Az utak mindenütt teljesen feláztak s hogy a kár teljes legyen, a gazdaközönség teljesen tönkretett, rossz terményének kinos betakarításával marhaállományát annyira agyon eszagtáta, hogy a tavasszal 7—800 kor. na értéket képviselt egy pár ökor 3—400 koronánál többet egyáltalán nem ér. Anire egy évszázad óta példa nem volt, a tavaszi vetések egy része még mindig a határon kiűn van, ahol kalangyákban rothad, széna termés nincs, aminek következtében a marhaárak óriási módon aláestek s így a gazdaközönség esetleg ezen egyetlen jövedelmi forrásától is, miibe különben minden reményét helyezhette volna.

Főlöleseknek tartjuk tekintetes Közigazgatási Bizottság ezen siralmas helyzetet tovább színezni és esetelni, de akkor, amidőn a gazdaközönség minden reményében ennyire csá-

latkozott, minden téren ily óriási romlást és károsodást szenvedett, teljesen indokoltnak és föltétlenül teljesítendőnek tartjuk azon kérésünket, hogy az állami adók és adók módjára behajtandó állami köztartozások kényszer útján való behajtása az 1913 évi október hó 1-ig fölfüggesztessék és elhalasztassák. Ezeknek ily körülmények között való könyörtelen végrehajtása csak az amúgy is túl lelkiismeretes pénzügyi hatóságok fölély irányuló érdemait növelné, de a népnek és gazdaközönségnek föltétlenül eszébe juttatná a már csak mondkában élő török-tatár harcolások idejét s csak olyan lenne, mint annak az adózó közönségre való hatása is. (Folyt. köv.)

HIREK.

— **Kinevezés.** Debreceny Gyula a huszonnegyedik honv. gyalogezred csikszereadi zászlóaljánál szolgáló főhadnagy folyó hó 1-én szadossá nevezetett ki. A novemberi esilaghullás ez alkalommal egy kiválóan képzett katonát ért, aki egy társadalmilag, mint hivatalosán fogva mindannyiunk előtt köztiszteltetbe áll. A kinevezéshez gratulálunk.

— **A státusgyűlést** főpásztorunk november hó 14-re hívta össze Kolozsvárra. A meghívókat a napokban küldötték széjfel.

— **Tanitónő-választás.** A gyergyószentmiklósi felszegi iskolánál Vértes Teréz lemondásával megüresedett a tanitónői állás. A pályázatot az iskolázék ki is hirdette, melynek határideje november hó 18-án jár le. A megválasztott tanitónő pedig már december 1-én köteles állását elfoglalni.

— **A szénészek Sepsiszentgyörgyön.** Tompa Kálmán szombaton kezdte meg előadásait Sepsiszentgyörgyön.

— **A megüresedett főjegyzői állás.**

Várad Dénes halálával Csikszereда városnál megüresedett a főjegyzői állás. Bizonyára sokan nem tudják, hogy az 1912. évi LXVIII. tc. értelmében, rendezett tanácsú városok főjegyzője csak jogvégzett és megfelelő képesítéssel (államtudományi államvizsga, doktoratus és ügyvedei vizsga) bíró egyén lehet, kivéve természetesen az illető város eddigi tényleges tisztviselőit. Ennélfogva tehát Csikszereда minden valószínűség szerint jogvégzett főjegyzőt fog kapni, bár a kombinációk még meg sem indultak. Mindenesetre magunk részéről hangsúlyozzuk, hogy a város közérdekét tekintve felette kívánatos, miszerint az új főjegyző tetterős, ambiciózus és munkabíró tisztviselő legyen s mint ilyen tehetséggel és szorgalmával munkálkodjék a város megszaporodott és fontos feladatain. Az állás a képesítésnek megfelelően elég jól van dotálva, mennyiben az új főjegyző a IX. fizetési osztályba lesz sorozva.

— **Halálozások.** Várad Dénes városunk főjegyzője folyó hó 27-én hosszas szenvedés után meghalt. Elhunyt hosszabb idő óta áll a város szolgálatában, de mint főjegyző csak néhány évig működött. Előelőző bihari esküdtől származott, ki nagy vagyónal jelentékeny alakja volt a bihari társadalomnak. Később azonban tönkrement, igen hanyattot felelt, míg végre itt a városnál egy szerény díjnoki álláshoz jutott. Főjegyzői képesítése lévén, szokatlan magas korban néhány év előtt a város képviselőtestülete főjegyzőnek választotta meg. Temetése folyó hó 29-én általános részvét mellett ment végbe. Haláláról a város külön gyászjelentést adott ki.

— **Tusnádi Imets F. Jákó** gyulafehérvári kanonok folyó hó 24-én elhunyt. Földi maradványait Gyulafehérvárról Tusnádra szállították, hol temetése folyó hó 27-én igen nagy részvét mellett ment végbe. Elhunytak nagy érdemei vannak a csiksomlyói főgimnázium fejlesztése körül. Ezenkívül igen nagy munkásságot fejtett ki az iradalom és történetírás terén, hol jelentős sikerei voltak. A székeleky történetét legjobban ő ismerte. Haláláról az erdélyi fehérvári káptalan a következő gyászjelentést adta ki:

„Az erdélyi fehérvári székeskáptalan fájdalommal jelenti, hogy szeretett tagtársza Nagyságos és Főtisztelendő Tusnádi Imets F. Jákó székesegyházi olvasó-kanonok, Szent-Mihályról

meggyőzte a hallgatóságot arról, hogy benne egyike legkiválóbb zongoraművészeitnek találta fel. Chopin „Berceuse-át a szerzőnek oly megértésével játszotta meg, mely őt Chopin egyik leghivatottabb interpretálójává kvalifikálja.

„Budapesti Hírlap.“ A művésznő Bacl-Liszt „Preludium és fugáját“ magas nívójú, kitűnő technikájával előadott mély felfogásáról és zenei tudásáról tanuskodó erő jellemezte. — Egyenletes skálájával s teljesen kifogástalan nagy készletre valló eredeti értelmiségével az örökbecsű mű klasszikus szépségeit a maga nagyszerű szépségeivel tárta elénk.

Tonházy Ferenc zenetanár Popper Dávid legjelesebb tanítványa, ki tagja volt évekig a m. kir. operának. Jelenleg a marosvásárhelyi városi zenekóla tanára, kit kitűnő kvalitásai folytán a város vezetősége a chello tanszékre nyert meg. Mindkét jeles művész tanár a városi zenei élet központja.

„Pesti Hírlap.“ Tonházy Ferenc mesteréhez méltónak bizonyult. Szélesen ivelt meleg kantilénájában benne el Popper művészi egyéniségének minden jellemző vonása.

„Magyar Nemzet“, Tonházy Ferenc Popper tanítványa. Játékából nemcsak a virtuózit, de a muzsikust is kiérettük. Pompás hallása van, tisztán intonál és jó a ritmusa. Tónusában sok mélység van, tömör széles kantilénában nagy mestere nyomdokán halad, előadásában igen sok az értelem, mi nagy zenei intelligenciával.

nevezett rudina i. apát, a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja gyulafehérvári főgimn. püspöki biztos. ny. főgimn. igazgató stb. folyó 1912. évi október hó 24-én este 11 órakor életének 75-ik, áldozópapáságának 52-ik évében agyszékiühdés következtében halhatatlan lelkét Teremtőjének visszadta. Boldogult földi maradványait folyó hó 26-án délután 4 órakor fogjuk beszentelni és Tusnádra való szállítás után az ottani templom udvarában 27-én délután 4 órakor örök nyugalomra helyezni. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 29-én délelőtt 9 órakor fogjuk a székesegyházban az Urnak bemutatni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Gyulafehérvárt, 1912. október hó 25-én."

— **A Straetz-cégből részvénytársaság lesz.** A milions Straetz Herman erdélyi cég fizetéseképtelenségi ügyében a hitelezők vasárnap értekezletet tartottak a fővárosban, amelyen elhatározták, hogy nem kérnek csődöt, hanem az aktívák sikeres értékesítése végett részvénytársaságot alapítanak, ha ehhez a kincstár is hozzájárul. A vállalatnak ugyanis a kincstár a legnagyobb hitelezője.

— **Előléptetések.** Csikvármegye törvényhatósága Birta József árszaki elnököt és Bartalis Agoston kászonalesi járási főszoftgábirót a VII. fizetési osztály 2-ik fokozatába előléptette. Az előléptetés régi érdemes tisztviselőket ért.

— Ugyancsak a törvényhatóság Péter István vármegyő, ki a vármegyét hosszú idő óta elismerésre méltóan szolgálja, a XI. fizetési osztályba léptette elé.

— **A zabolai erdőfuzlet vételára.** Ismeretes, hogy a gróf Mikos zabolai erdőgazdaság és fűrésztelép részvénytársaságát a Hitelbank és az Osztrák hitelintézet megvásárolták. Mint hírlík, a vállalat, melynek öt millió korona alapitkéje és 600,000 kor. tartálékallapja van, hat millió koronáért cserélt gazdát. A vételárat két millió koronás részletekbe fizeti a Hitelbank a Budapesti Takarékpénztár és az Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság útján.

— **Gépkocsijaratok Maroshévíz—Borszék—Gyergyótölgyes között.** A borszéki főúrvállalat részvénytársaság a kolozsvári posta- és távirdaigazgatóságtól Maroshévíz pályaudvar és Borszék között személyszállító postai gépkocsijarat létesítését kérte. Annak előtte Gyergyótölgyes község is kérte, hogy személyszállító gépkocsijaratot rendezzenek be. Minthogy a ditró-gyergyótölgyesi út a faszuztatások miatt a gépkocsijaratok közlekedésére nem alkalmas, a posta- és távirdaigazgatóság célszerűnek látja, hogy a Maroshévíz pályaudvar-borszéki gépkocsijarat terjesztessék ki Gyergyótölgyesig. Evéghől Fejér Sándor alispán felhívta a gyergyótölgyesi járás főszoftgábiróját, hogy az előzetes eljárást az érdekeltek meghallgatására nézve vezesse be és az érdekeltség kívánásait, valamint hozzájárulást mérvén jelentse be. Ezután vármegyénk alispánja a marostordai alispán és postaiigazgatóság bevonásával közös értekezletet hív össze, — mely a végleges megállapodásokat létrehozza.

— **Állami facsemeték kiosztása.** A földmivélségi miniszter most kiosztotta ki hirtetményét az állami facsemeték adományozása tárgyában, melyeket kopár és vízmosásos erdősítésekre kisbirtokosok részére, ha a facsemeték beszerzési anyagi erejüket meghaladná, ad a kormány. Aki állami facsemetékben részesülni akar, az 1 kor. bélyeggel ellátott folyamodványukat dec. 1-ig terjeszték be a kir. erdőfelügyelőséghez.

— **A szanatórium egyesület elszámolása.** A »Csiki Lapok« legutóbbi számában ilyen címen megjelent közleményben a felül fizetők névsorából a következő felülfizetések nyomda hibából kimaradtak u. m. Veres Elek, Kozma István 2-2 korona, Kajcsa József, Kádár Ferencz, Geczó Béla, Rot György, Acél Odón 1-1 korona. Ezt a helyreigazítást szívesen közöljük, s egyuttal az egyesület köszönését ez urak részére is tolmácsoljuk.

— **Műkedvelői előadás.** A várdottfalvi és csobotfalvi önkéntes tüzoltó-egylet 1912. évi november hó 9-én (szombaton) este, a várdottfalvi községhez nagyereményben színelőadásnál egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez, mely alkalommal színr kerül »Kis madaram« című népszínmű 3 felvonásában, a következő szereposztással: Özv. Vetési Andrásné, Kovács

Rózsika, Mariska, leánya Xántus Mariska, Barokói, jómódu földmivelő Ciriák András. Özv. Cserey Adámné, Ciriák Matildka, Stanci, leánya Kovács Annuska. Heczegán Kristóf, telekönvi hivatalnok Orbán Dezső. Heczegán Gyuzsi, Moldován Mihály. Özv. Matkóczy Pálné, Menyikán Jánosné, Jani, fia Cseh Imre. Onody Gáspár, biztosító-társasági igazgató Petres Bálint. Kifly Adolár, becslobiztos Menyikán János. Maczelka Lőrincz, asztalosmester Keresztes József. Futó Misi, asztalos Ános Fozstó Margitka. Férge, vigalmi biztossági tag Petres Domokos. Dákó, vigalmi biztossági tag Salamon Dénes. Subák, asztalos Damokos Jakab, Terka, Mari cselédek Salamon Annuska és Váncsa Etelka. Paraszt legény Miklós Lajos. A jövdelem a tüzoltók felszerelésére fordították.

— **Harom millió korona vidéki körházakra.** A 1913-ik év költségvetés indoklásában a helygimnázium felhatalmazást kér a törvényhozástól, hogy az országos betegápolási pótadó eddigi 5 százaléka helyett ezentul 10 százalékbán állapithassa meg a pótadó tételét. A helygimnázium az adóknak e száz százalékos felemelését azzal indokolja, hogy a betegápolási-alap kiadásai 1913-ban meghaladják a 21 millió koronát, ellenben a pótadó csak 10 millió koronát jövedelmez. Minthogy pedig a gyermekvédelmi kiadások emelkedése és a halaszthatatlan körházai építkezések igen nagy mértékben veszik igénybe az állam erejét, ennek folytán melőzhetetlennek tartja a kormány az adó-külsnek a kétszeresére való felemelését. — Az ekként felemelt áldozóedvelemből a kormány évenként négy millió koronát óhajt bórházak építésére fordítani és pedig ebből három millió koronát a vidéken. A betegápolási áldozóedvesére való felemelése bizonyára igen kellemetlen meglepetés lesz az adózótokra nézve.

— **Magyar ápolónők a harcoteren.** A Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egyesülete kilenc ápolónőt küldött le a harcoterre. Mint értesülünk az ápolónők között két székely származású is van. Az ápolónőkkel együtt két magyar ezredorvos is lemegy a harcoterre.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Stoiber Ottó csikszereadi főm. kath. főgimnáziumi rendes tanárt ugyanezen főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárá nevezte ki.

— **Gazdasági egyesületek tevékenysége a többtermelés érdekében.** Gazdasági egyesületeink körében élénk mozgalom indult meg mindenfelé a több termelés érdekében. Az egyik tényésállatokot oszt ki, a másik műtrágyázási kísérleteket végeztet, egyzóval mindenik teljesíti kötelességét a nép jobb gazdálkodása érdekében. Miután pedig éppen a műtrágyák segítségével lehet legkisebb befektetéssel, legkevésbé fáradsággal legjelentékenyebben fokozni a termésátgokat, különösen a műtrágyák megismertetése és terjesztése érdekében működik több gazdasági egyesület. Így a Temesmegyei és a Torontál megyei gazdasági egyesületek nagyobb mennyiségű, ingyen műtrágyát osztottak ki kísérletezésekre kisgazdák között; ezenkívül pedig a Torontál és szatmármegyei gazdasági egyesületek összes községekben szakelőadókat küldenek ki a tél folyamán, akik a népek megnagyarázzák a műtrágyák lényegét, hasznát s rámutatásnak arra, miként kell a műtrágya-féleségeket alkalmazni s minő haszon várható alkalmazásukból. Örömmel látjuk a gazdasági egyesületek ezt a tevékenységét.

— **Menyibe kerül a haboru?** Egy párizsi pénzügyi kapacitás kiszámította, hogy mennyit emészt fel naponként a haboru az egyes hadviselő feleknek. A számítások szerint Bulgáriának naponként 2,640,000 Szerbiának 2,200,000, Görögországnak 240,000, Montenegrónak 320,000 Törökországnak pedig 6,400,000 frankjába kerül.

— **Cseledjuttalmazások.** A budapesti Székely Egyesület a bankházi Ács Károly-fele alapítvány kamataiból a folyó évre is hat, egyenként 40—40 koronás jutalmadajjat tűzött ki a 4 oly férfi és 2 nőcseléd részére, kik legalább öt év óta hűségesen szolgálnak a Székelyföldön. A vármegye alispánja most hirdette ki a pályázatot, melyről a járasok főszoftgábirait és a városok polgármestereit azon felhívással értesítette, hogy a kitűzött jutalmadajjakra a cselédkönyvekkel és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelt pályázatotak folyó évi december hó 5-ig lehet beadni akár az elsőfokú hatóságokhoz, akár az alispáni hivatalhoz. A jutalomra

érdemeseket a vármegye alispánja még december hónapban felterjeszti a Székely Egyesülethez érdemi elbírálás végett.

— **Az ünnepek eltörlése.** Október 27-én hirdették ki minden kath. templomban az ünnepek eltörléséről szóló pápai »motu proprio«-i. E szerint, mint annak idején közöltük is, az alább felsorolt ünnepek elvesztik külső ünnepi jellegüket s azokon a mischallgatás és a szolgai munkától való tartózkodás nem kötelező és pedig karácsony, húsvét és pünkösd másodnapja; Gyertyaszentelő Boldogasszony (február 2), Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25), Kisasszony napja (zeptember 8). Ez ünnepek az ünnepek sorából törlendők.

— **Foltos nikkelödeny.** A foltos és piszkos nikkelödeny tisztításához, egy kis gyapjurongyot szalmiakszeszbe mártunk, végighuzzuk fehér hárszappanon, krétaporbá mártjuk és ezzel dörzsöljük le az edényt, melyet igen gyöngén szódaszivben leöblítünk és tisztá ruhával vagy szarvasbőrrel megtörölgetünk és megdörzsölünk.

— **Homályos tejüveg tisztítása.** Megtörténik, hogy a tejüvegből való lámpagolyót petróleumos vagy olajos kézzel megérintik és a pecsét nem mulik el a lemosás által. Ilyenkor a pecsétet egyenként le kell mosni, gyöngén hamuzsiros oldatban, azután az egészet megmosni vele, majd tiszta vízben megöblítve, puha ronggyal megtörölgetjük.

— **Figyelmesseg.** Hordár: (egy szakadó esődeny ácsorgó urhoz) Nagyságos ur talán egy hölgyre vár? — Ur: Igen. — Hordár: Melőzösség kis törelemmel lenni, az a hölgy azt üzeni, hogy rögtön jön, ha állal az eső!

— **Előkészület.** Ma tettem az első lépést az elváltásra. — Hogyan ön nős? — Még nem, de ma jögyeztem el magamat!

— **Elszólás.** Ez én cselédem igazán lompos, lusta leány! A minap oda ajándékozok neki egy régi ruhát és nem hogy megvartta, kitisztította volna, hanem éppen olyan piszkosan, rongyosan hozta föl, mint ahogy én letvettem!

— **Drága sajt.** Menyi sajtot kapok 15 fillérért? — Öt dekat. — És 20 fillérért? — Ugyanannyit, de még egy nagy lyukat hozza!

— **A legjobb idő.** Miesoda, ön nőül akarja venni a leányomat és mos nincs is állása! — Éppen azért, most nagyon ráérnek!

— **Az Oltár-egyesület** hétfőn d. u. 5 órakor a Vigadóban rendezendő jubiliári emlékünnepének műsora: 1. Omega: Erdély ezüstös ünnepeire; szavalja Becze Gyurka. 2. Solitárius: Sokat tével, szavalja Kovács Ilonka. 3. Ünnepi hangok: Kömény Brigita. 4. Beethoven: Isten dicsősége: éneklük helybeli urak. 5. Schubert: Trajnmerci: Csellon játsza Nagy Gyula ur. Zongorán kíséri dr. Kolonicsné urnő. 6. Gounod: »Ave Mária«; éneklük Rész Rózsika, zongorán kíséri Kolonics Violla, hegedűn dr. Száva István ur. 7. Felolvasás, tartja Wéger Jánosné urnő. 8. Dr. Száva F. Ballada Opus V. hegedűn játsza dr. Száva István ur. Zongorán kíséri dr. Kolonicsné urnő. 9. Vér Pál: Zrinyi Ilona komédiái lakomája: melodráma. Szavalja Kerka Juliska, zongorán kíséri Kovács Mariska. 10. Zongora Solo: Dr. Kolonicsné urnő. 11. Mendelsohn: Dicsőítő ének; Éneklük: Balló Gaborné és Veres Árpádné urnők. 12. Quartet: Dományánc. dr. Kis, Nagy és dr. Száva urak. 13. Kühnstedt: »Urnuk megdicsőülése« oratoriumból. Éneklük helybeli urak.

— **Piaci helypénz szedése.** Felmerült esetből kifolyólag mondotta ki a hatásköri bíróság, hogy a piaci (vásári) helypénz szedése önköri felmerülő minden vitás kérdés a közgazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, még pedig nem csak az ideény megállapítása, hanem a követelés érvényesítés szempontjából is. Hogy közigazgatási uton mely hatóságnak kell eljárnia, azt a hatásköri bíróság nem dönti el.

— **Magyar ló a harcoteren.** A székes-felvárvári kénpapos országos vásáron két biztossági mintegy 400 lovat vásárolt össze, az egyik biztosság Szerbia, a másik Törökország részére. A lovak ára 400 és 600 korona között váltakozott. A lovakat vagonokba rakva már utnak is indították.

CSARNOK.

A zseni.

II.

Vasárnap délelőtt volt és a gyertyák lecsurgó fagyujja tette nehezé a kis falusi templom levegőjét. Krizocznyné ott ült a szokott helyén és a mellékoltár egy kis ügyetlen faragású Apostol szobrán mosolygott.

Fent, a kórus falépcsőjén dobogtak a szaladgáló gyerekek s a kántor a repedt tüdejű orgonán végigszalasztotta az ujjait.

Már beharangoztak harmadikra, de az öreg pap még a sekrestyében bajlódott a miseruhájával. A templomban ép egy köhintés hangzott el, csikordult a nagy ajtó, a küszöbön léptek járása hallatszott, új hívők jöttek, bemarogtak ujjukat a szenteltvíz komedencejébe, meghajtották térdüket és beültek a helyükre.

Fent, a kórusban a kántor unatkozhatott, mert időnként belesapatt az orgonába, futamokat játszott, majd megfélekedve magáról, egész melódiákat.

Krizocznyné úgy vette észre, hogy a kántornak más a billentyűverése, mint egyebkor; egyáltalán, mintha más ember orgonálna. Az előtt fújt, szuszogott, nyögött és hörgött az orgona, most pedig mintha lágyan olvadoztak volna benne a hangok. Azután milyen különös, honnan szedi ez a falusi tanító mester ezeket a leheletszerű melódiákat, játszi, szeszélyes hangulat futamokat?

Egyszerre csak mélyen megzendült odafent az orgona öble, mely, meleg, ábítatos, himnuszos hangok törtek ki belőle, új, új, friss, különös, megremegtető hangok, Krizocznyné nem tudta megállni, hogy hatra ne nézzen, fel a kórusra a hol az orgona megfakult sípjai katonásan sorakoztak egymás mellé! Mi történt itt? Hallucinál? Honnan kerülnek ezek az isteni hangok e fujtatóval élesztett, öreg sípládba? Ki játszik?

A szentélyben megcsendült a csengő, a sekrestyéből nyíló ajton belépett az öregpap, kezében az aranyhímzésű lepeibe takart kenelylyel, a hívők felálltak, megkezdődött a mise.

Mise alatt még néhány közelépett finom futam gyönyörködte Krizocznyné, s mikor véget ért az istentisztelet, szíve ment át a plebániára. Az öregpap még ott tett-vett a sekrestyében.

A refektóriumban, ahová egy kis cseléd bevezette a kastely urnőjét, behalatszott az öreg duruzsolása. Vetkőzés közben veszekedett valakivel.

— Ez így nem megy, — pattogott lsten agg szolgálja — maga még nagyon fiatal, barátom, összevetesz az Úr hajlékat valami szimbázfével.

— De főtisztelendő Ur! — hangzott egy megszeppent, védekező, gymoltalan ferihang.

— Nem, nem, ezt nem szabad többet tennie. A legjobb hívem Verzár Demeter, aki harminc estendő óta nem hiányzott egyetlenegy istentiszteletéről sem és végigvarta mindig az evangélium felolvasását is, ma Urfelemtatás-kor hirtelen elment. Megbotránkozott a maga játékan. A sánta Ballóne is, Domokos Péter is... Ha itt akar maradni akkor igyekezzék úgy játszani, mint az öreg Vincsi játszott. El kell nyujtani a hangokat, azután ne cifrázza, mert így nem tudják enekkel kíséni. Nos?

— Megpróbálom... felelte az előbbi siralmas hang.

— Hát az lsten áldja meg kántor ur! Így már rendben leszünk. De azért ha nem siet, egy kis friss töpörtüis pogácsával és egy kis szilvapálinkával szívesen szolgálok. Tessék besétálni az ebédőbe, mindjárt jövök én is.

— Közönöm főtisztelendő ur, majd máskor. Most dolgom van. Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus!

— Mindörökké Ámen!

— A sekrestyéből kocogós szerény léptek indultak ki a kóköckás folyósóra. Krizocznyné hirtelen kilepett a refektóriumból. Egy nyurga, hosszú, fekete kabátos felszég fiatal embert látott maga előtt. Szegletes, magas, halvány homloka, mélyen ülő fekete szeme és ritkás kis bajusza volt az ifjunak. A tekintete mindig a cipője orrát kereste. Krizocznyné megszólította:

— Kántor ur!

Az ifju megrettenve nézett rá. Meglepte az illatfelhőben uszó, suhogó selyembe öltözött, előkelő, szép asszony megszólítása. Bizonytalan hangon mondta:

— Tessék parancsolni!

— Ha nem csalódom ön orgonált ma a templomban.

— Az ifju elsápadt. Sietve védekezett:

— Igen én voltam, de bocsánatot kérek, majd jövőre...

Krizocznyné nevette szakította felbe:

— Ne, ne! Nekem nagyon tetszett a játéka. Sőt valósággal meglepett.

— Oh, kerem...

— Ne szerénykedjék. Művésziesen játszott. Nekem nagyon tetszett.

Az ifju rábámul az asszonyra s azután csodálkozva, hitetlenül kérdezte meg:

— Hát szép volt?

— Csodaszép!

Az ifju a cipője orrára nézett és csöndesen felélenk jegyezte meg:

— Én komponáltam...

A sekrestyéből kilépett az öreg pap s mikor meglátta Krizocznynét, azt se tudta, mit csináljon a nagy megüsteltetéstől.

— Oh, méltóságos asszony, kegyes pátrónánk, esőköm a jószág kezeit, minő nagy kitüntetés!

— Dicsértessék főtisztelendő Ur! Az új kántorhoz jöttem gratulálni.

Az öreg pap nagyot nézett és zavarában rászólt az ifjura.

— No, amice, csököljön hamar kezét a Méltóságos asszonynak!

Az ifju meghajolt, motyogott valamit, Krizocznyné jókedvűen mondta:

— Őnt, főtisztelendő ur, nem merem meg-hívni ebédre, mert tudom, hogy még csak most fog reggelizni, de a kántor urhoz legyen szerencsem. Elfogadja?

Az öreg pap feljebb toltá orrán az okuláré a csodálkozástól, azután sietve ő felelt a kántor helyett.

— Oh, hogye fogadná e! Boldog az amice, nagyon boldog, hogy ilyen szerencse éri.

A kántor majdnem az orrára bukott anynyira nézte a cipőjét, Krizocznyné pedig mosolygva mondta ki a szentenciát:

— Hát akkor elviszem magammal a kocsimont kint vár. Igaz, főtisztelendő ur, az orgona nagyon rossz állapotban van. Ma határoztam el magamban, hogy újat veszek a templomnak. Hadd tudjon a kántor ur még szebben játszani!

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: dr Nagy Béni.

Erdélyi vevőink kényelmére

Brassóban, Kapu-utca 60. szám alatt

nagyobb **FIÓKÜZLETET****LÉTESITETTÜNK.**

Butorszükségletét mielőtt fedezné, tekintse meg raktárunkat, miután cégünk egész Erdélyben a legversenyképesebb és legnagyobb raktár felett rendelkezik.

Szekély és Réti butorgyárosok

Marosvásárhely, Brassó,
Szechenyi tér 47. Kapu-utca 60.

Hitelkepes egyéneknek árfelemlés nélkül részletfizetésre is.

Modern kutépités.

Uj kutak építését cementgyűrűkkel, súlyesztő rendszerrel s kiszáradt régi kutak lennebb súlyesztést jutányos áron elvállalom.

Nagy Mihály Sándor, 43—
cementárgyár és építési anyagkereskedő
Csikszeredában, Kossuth Lajos-u. 48. sz.

Szám. 2476—1912. kj.

Árverési hirdmény.

A gyergyóremeti „Alkoza“ közbirtokosság és Gyergyóremete község 103868—1907. és 44036—1912. F. M. rendeletekkel megadott engedély alapján eladja a tulajdonát képező és Ditrő község határában fekvő „Alkoza“ nevű

erdő és legelőterületének 14638 k. hold Egyezernégyszázhatvanhárom kat. holdján található luc és jegenyefenyő valamint bükk-törzsek mű és tüzfátomegét 1913 évi január hó 16-án d. e. 10 órakor Gyergyóremete község hazánál megtartandó nyilvános sző és zárt írásbeli árverésen.

Eladás tárgyat képező területből 961:2 k. hold a Székpatak fő- és mellékvölgyeire (Maroshévíz felé) 501:6 k. hold. Borszékra hajlik s ennek közvetlen közelében fekszik. Előbbi terület Maroshévíz vasuti állomástól az egész eladás tárgyat képező területet hosszabban átszelő Maroshévíz-Borszék-Tölgyesi állami út mellett 12—18 km. utóbbi terület pedig a Kisbeszterce folyótól 7—9 km. távolságra fekszik.

A terület fekvése alapján két fő-részre osztott és ezek kihasználható fenyő és bükk fatömeg becseréte és kikiáltási ára a megejtett törzsenkinti felvétel alapján a következőkben állapított meg:

A Maroshévíz felőli részen 961:2 k. hold területen van luc és jegenyefenyő bruttófatömeg csucs és kéreg nélkül 214553:7 m³, nettó haszonfatömeg 199299 3 m³, 1. 378051 korona becserétekben, bükkbruttófatömeg csucs és kéreg nélkül 41378:5 m³, 37191 korona becserétekben összesen 1.415242 korona kikiáltási árban. A borszék felőli részen 501:2 kat. hold területen van luc és jegenyefenyő bruttófatömeg csucs és kéreg nélkül 41484 m³, nettó haszonfatömeg 38827:2 m³, 216195 korona becserétekben bükk bruttófatömeg csucs és kéreg nélkül 2436:6 m³, 2169 korona becserétekben, összesen 218364 korona kikiáltási árban vagyis van összesen mind a két részen luc és jegenyefenyő bruttófatömeg csucs és kéreg nélkül 256037:7 m³ nettó haszonfatömeg 238126:5 m³, 1.594.246 kor. becserétekben, bükk bruttófatömeg 43815:1 m³, 39360 korona becserétekben, összesen 1.633.606 korona kikiáltási árban.

Kihasználási határidő 10 év. A versenyfárgyaláson úgy az egyes részletekre külön, mint az egész vágásterületre tehetőek úgy az írásbeli, mint a szóbeli ajánlatok.

Úgy a szóbeli, mint a zárt írásbeli árverésen részt venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát mint bántapénzt készpénzben vagy magyar állampapirokban a császeredai m. kir. adóhivatalba befizetni és az erről szóló nyugtát a szóbeli árverés megkezdése előtt árverési elnök kezéhez letenni illetve a zárt írásbeli ajánlatához csatolni. A zárt írásbeli ajánlatok szabványoszerű bélyeggel látandók el és a kikiáltási ár 10 százalékát kitevő bántapénz letételéről szóló nyugtán kívül tartalmazniok kell azon kijelentést, hogy árverező a részletes szerződési és árverési feltételeket ismeri és magát azoknak alávetni.

Kikiáltási áron alul a fatömeg eladtni nem fog, miért is a kikiáltási árnál alacsonyabb, továbbá távirati, elkéselt és utóajánlatok egyáltalán figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek valamint a részletes becslési kimutatás Gyergyóremete község előljáráóságánál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt.

Gyergyóremete, 1912. október 19-én.

Portik G. Antal, Pál András,
kb. elnök, k. bíró.

Nagy Imre, Dr. Elekes Márton,
kb. jegyző, k. jegyző.

Feladési hirdetmény.

Csikpálvalva közbirtokosság eladja Csikpálvalva községhezánál 1912. évi november hó 12-ikén délelőtt 9 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a tulajdonát képező és Csikpálvalva község II. határában fekvő „Keresztes patak” nevű erdejében 4573—188. F. M. számú rendelettel szülő kihasználásra engedélyezett területen a kereskedelmi célra alkalmas és törzsenként kibélyegezett lucfenyő állományát.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti felvétel alapján a következőnek van becsülve:

a) A mintegy 188 k. hold kiterjedésű erdőben 1933 db. lábou álló lucfenyőfa, melynek átlagos mellmagasságja átmérője 42. cm., s mely együttvéve mintegy 2895 m.³ hasznófát tartalmaz.

Ezen erdő a romániai vasuti állomástól 10 6 kilométerre fekszik.

Kihasznlási időtartam egy év.

Kikiáltási ár 17693 korona. Tíz-néhezezerharminckilencvenhárom korona. Bónatpénz a kikiáltási árnak legalább 10% a.

Árverési és szerződési feltételektől eltérő vagy későn érkezett és utóajánlatok nem fogadtnak el.

Becsáron alól eladás nem történik.

Zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottság elnökéhez nyújtandók be, s ezekben pontosan megjelölendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti. Írásbeli ajánlatok bélyeggel és megfelelő bónatpénzzel látandók el.

Az árverési és szerződési feltételek a csikpálvalvi közbirtokosságnál és a csikszeredei m. kir. járási erdőgazdálkodásnál a hivatalos órak alatt megtekinthetők.

Csikpálvalva, 1912. évi október hó 24-ik napján.

Az erdőbirtokos nevében:

Gál József,
közbirtokossági elnök.

Elvem nagy forgalom és kevés haszon.

ÉRTESETÉS. Felhívom a figyelmét a t. butor- és varrógép vásárló közönségre, hogy bárki mielőtt butort és varrógépet vásárolna ne mulassza el raktáromat megtekinteni, hol az összes raktáron levő butorokat, ugymint:

ebédlő-, háló-, szalon- és irodai berendezések, bór-garnitúrák, diványok és madracok

minden kivételben és rendkívüli nagy választékban, valamint

a legjobb gyártmányú varrógépek, kerékpárok, gramafonok és lemezek

melyek igen jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett lesznek elérhetőek. Minden tölem vásárolt varrógépért 6 es 10 évi jótállást vállalok. Varrógépet 27 forinttól, gramafonokat 20 forinttól és kerékpárokat 55 forinttól fennebb árúkat. Varrógépek, kerékpárok és gramafonokhoz mindenféle alkatrészek kaphatók. Javításokat a legjutányosabb — arort eszközök jótállás mellett. —

Tisztelettel:

ACKERMANN IGNÁCZ

— Butor- és varrógép nagyraktára. —

Csikszere, Kossuth-utca 9. szám.

(Lukács Juliska-féle bérpalota.)

Ha olcsón és jól akar vásárolni tegyen próbát.

Törvényesen bejegyzett vétélyeg.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Kinek drága az egészsége

és pénzt nem akarja hiábavaló dolgokra kidobni, az saját érdekében cselekszik, ha legalább egyszer-kétszer kipróbálja a világhírű

Oroszlán Menthol Sósorszeszt

a háziszerek királyát.

Kapható 44 fill. 1.40 és 2.20 K eredeti üvegekben.

Főelárusítás:

KELLER ISTVÁN gyógyszerteráiban az „ATTILÁHOZ”.

Csikszentmártonban és Tusnádfürdőn.

Csusz, köszvény, reuma, szagattás, nyilalás, oldalszurás, keresztcsontfájás, derékoldal- vagy hátfájás, izom-, és inbántalmak, kar- és lábgyengeség, merev végtagok és ujjak, görcsök, továbbá hűlés, megfázás, vagy légzuzamból származó bajok azonnal enyhülnek az Oroszlán Menthol Sósorszesz használatával. Ha a fájó testrészt a dörzsölést nem tűri, ugy borogatást alkalmazunk. Fogfájás, fejfájás, fejszagattás, hajhullás, idegesség, bágyaltság, kimerültség általános gyengeség esetében kivesesél ér fel a valódi Oroszlán Menthol Sósorszesz. Torokfájás, rekedtség, gégehurut, influenza nátha ha fellép, ugy emlékezzék az Oroszlán Menthol Sósorszeszre, mely a legkittinőbb és legelterjedtebb háziszerek. Ezer és ezer más esetekben is kitiün sikerrel lesz az Oroszlán Menthol Sósorszesz használva. Minden egyes üvegehez bő használati utasítás van mellékelve. Sok ezer hálaírat tanusodik róla, hogy az Oroszlán Menthol Sósorszesz az emberiség jótéveje.

14—52

Értéktiszterek eladására ügyes és agilis bizományost

keresünk a piacra és a környékén (különösen főzelekfelére) csekély óvadékkal, vagy egyéb biztosítékkal.

Ajánlatok:

Makó, postafiók 6. szám küldendők.

LEGTARTÓSABB

huzott drótszálas lámpa

MAGYAR

SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
Budapest, VI., Terezt-körút 36.

4—10

Eladó.

Jutányos áron eladó egy jókarban és üzemben levő benzinnmotor gép, 4 lörös hajtásra, mely csépléshez és gyáriraj tüzemekhez igen alkalmas, kedvező fizetési feltételek mellett. Megtekinthető és bővebb felvilágosítással szolgál Balázs Andras birtokos Ditró, Köztemető-utca.

4—5

Üzlet megnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ez uton is értesíteni, hogy Csikszere, Apaffy Mihály-u. 4 sz. a. fióküzletet nyitottunk és kérjük t. vevőinket, hogy eredeti Singer varrógépekben, varrógépalkatrészekben, tűkben és varrógépalkatrészekben beálló szükségletüket fenti üzletünkben fedezni sziveskedjenek. — Cégünket a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlván, maradtunk teljes tisztelettel:

SINGER CO. VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Ezen cégről ismerhetőek fel azon üzletek, — amelyekben „SINGER” varrógépek árusítatnak. Gépeink nem szorulnak ajánlatra, csak arra kell ügyelni, hogy megfelelő helyen vásároltassanak.

Figyelmeztetés: Az összes más üzletek által „SINGER” név alatt forgalomba hozott varrógépek egyik régebbi szerkezetük után készültek, amelyek újabb családi gépeink mögött szerkezetben, szolgáltatási képességben és tartósságban is messze elmaradnak. 10—52